

Dosarul nr.2r-489/19

Prima instanță: Judecătoria Căușeni, sediul Central, judecător: V. Railean
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău, judecători: N. Simciuc, I. Țurcan, Iu. Cotruță

DECIZIE

16 octombrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de
Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardariu
Svetlana Filincova

examinând recursul declarat de Marin Vataman, reprezentat de avocatul Andrei Crasnostan,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată a Nataliei Kivircik către Marin Vataman, intervenient accesoriu Octavian Rusu, cu privire la anularea contractului de vânzare-cumpărare și încasarea sumei,

împotriva încheierii din 08 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost restituită cererea de apel a avocatului Andrei Crasnostan, în interesele lui Marin Vataman, depusă împotriva hotărârii din 12 septembrie 2018 a Judecătoria Căușeni, sediul Central,

constată:

La 02 iunie 2017, Natalia Kivircik a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Marin Vataman, intervenient accesoriu Russu Octavian, cu privire la anularea contractului de vânzare-cumpărare, încasarea sumei și încasarea cheltuielilor judiciare.

Prin hotărârea din 12 septembrie 2018 a Judecătoria Căușeni, sediul Central, cererea de chemare în judecată a fost admisă. S-a repus în termen cererea de chemare în judecată depusă de Kivircik Natalia. S-a declarat nul contractul de vânzare-cumpărare, încheiat între Vataman Marin și Kivircik Natalia, cu privire la vânzarea-cumpărarea automobilului de model XXX, cu repunerea părților în poziția inițială. S-a încasat de la Vataman Marin în beneficiul Nataliei Kivircik - suma de XXX, echivalentul în lei moldovenești la momentul executării hotărârii; - taxa de stat achitată la depunerea acțiunii în sumă de 9 152.15 de lei; - suma de 2 416.80 de lei, ce constituie mărimea taxelor pentru efectuarea actelor executorului judecătoresc și a spezelor procedurii de executare; suma de 8 500 de lei, ce constituie cheltuielile pentru acordarea asistenței juridice.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 04 octombrie 2018, avocatul Andrei Crasnostan, a declarat apel în interesele lui Marin Vataman, însă fără a indica motivele de fapt și de drept pe care își întemeiază apelul și fără a prezenta dovada taxei de stat.

Prin încheierea din 11 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererii de apel depuse de avocatul Andrei Crasnostan, în interesele lui Marin Vataman, împotriva hotărârii Judecătorei Căușeni, sediul Central din 12.09.2018 și s-a oferit apelantului un termen rezonabil până la 27.03.2019, pentru a depune, prin intermediul biroului de monitorizare și relații publice al Curții de Apel Chișinău, cererea de apel motivată și bonul de plată a taxei de stat în cuantum de 6 626 de lei, explicându-i, că dacă nu va îndeplini în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă, cererea de apel nu se va considera depusă și va fi restituită.

La 26.03.2019, în termenul stabilit prin încheierea instanței de apel, avocatul Andrei Crasnostan, în interesele lui Marin Vataman, a depus cererea de apel motivată și bonul de plată a taxei de stat în sumă de 2000 de lei, solicitând scutirea parțială a apelantului de la plata taxei de stat, din motivul că apelantul are la întreținere 3 copii minori.

Prin încheierea din 27 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins cererea avocatului Andrei Crasnostan, în interesele lui Marin Vataman, privind scutirea parțială de la plata taxei de stat. Nu s-a dat curs cererii de apel și s-a oferit apelantului un termen rezonabil până la 30 aprilie 2019, pentru achitarea diferenței taxei de stat în sumă de 4626 de lei cu depunerea, prin intermediul biroului de monitorizare și relații publice al Curții de Apel Chișinău, a bonului de plată a taxei de stat în cuantumul indicat, explicându-i că dacă nu va îndeplini în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă, cererea de apel nu se va considera depusă și va fi restituită.

Prin încheierea din 08 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost dispusă restituirea cererii de apel a avocatului Andrei Crasnostan, în interesele lui Marin Vataman, din considerentul că apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1) Cod de procedură civilă.

La 24.05.2019, Marin Vataman, reprezentat de avocatul Andrei Crasnostan, a declarat recurs împotriva încheierii instanței de apel din 08 mai 2019.

În motivarea recursului a indicat că încheierea enunțată este pasibilă casării, iar argumentele instanței de apel referitoare la respingerea cerinței apelantului de scutire de la plata taxei de stat sunt neîntemeiate, la fel, la examinarea situației descrise în recurs, instanța de apel nu a ținut cont de toate circumstanțele importante, care determină specificul acestui litigiu, dar întru expunerea poziției sale s-a bazat pe argumente generale, care nu sunt aplicabile la caz.

Astfel, a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii instanței de apel, adoptarea unei încheieri prin care să fie dispusă scutirea parțială de la plata taxei de stat la depunerea apelului, cu remiterea cauzei la Curtea de Apel Chișinău pentru examinarea apelului.

Verificând prin prisma art. 425 Cod de procedură civilă, instanța de recurs constată că recursul declarat împotriva încheierii instanței de apel din 08 mai 2019, este depus în termen, or, încheierea enunțată a fost expediată participanților la proces pentru cunoștință la 20.05.2019 (f. d. 191).

Examinând materialele dosarului în raport cu criticile invocate în recurs, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ consideră recursul neîntemeiat și pasibil de a fi respins din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să-l respingă și să mențină încheierea.

Potrivit materialelor cauzei, la 26.03.2019, în termenul stabilit prin încheierea instanței de apel din 11 februarie 2019, avocatul Andrei Crasnostan, în interesele lui Marin Vataman, a depus cererea de apel motivată și bonul de plată a taxei de stat în sumă de 2000 de lei, solicitând scutirea parțială a apelantului de plata taxei de stat, din motivul că apelantul are la întreținere 3 copii minori.

Prin încheierea din 27 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins cererea avocatului Andrei Crasnostan, în interesele lui Marin Vataman, privind scutirea parțială de la plata taxei de stat, dat fiind faptul că apelantul nu a demonstrat prin probe pertinente și admisibile starea sa materială precară ce îi împiedică să achite taxa de stat cum ar fi: informația despre lipsa bunurilor imobile și mobile, lipsa conturilor bancare și a altor venituri. Totodată, nu s-a dat curs cererii de apel, fiind comunicat apelantului despre necesitatea prezentării dovezii de plată a taxei de stat, acordându-i un termen rezonabil până la 30 aprilie 2019 pentru achitarea diferenței taxei de stat în sumă de 4626 de lei.

Cu toate acestea, apelantul nu a îndeplinit indicațiile instanței de apel și nu a prezentat bonul de plată a taxei de stat în cuantumul indicat în încheierea din 27 martie 2019, fapt care a determinat restituirea cererii de apel prin încheierea din 08 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău.

Prin urmare, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că încheierea recurată este adoptată în concordanță cu normele de drept procedural care reglementează acțiunile instanței la acea fază a procesului, pornind de la următoarele.

În conformitate cu art. 368 alin. (1) Cod de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel dispune printr-o încheiere să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Astfel, Colegiul constată că apelantul la depunerea apelului împotriva hotărârii din 12 septembrie 2018 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central nu a achitat taxa de stat, iar la 26.03.2019 a prezentat instanței de apel dovada de achitare a taxei de stat doar în sumă de 2000 de lei, solicitând scutirea parțială de la achitarea taxei de stat la depunerea apelului.

În conformitate cu art. 85 alin. (4) Cod de procedură civilă, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică poate fi scutită de judecător (de instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei. Deci, legea admite cazuri în care instanța judecătorească, în funcție de condițiile unui participant la proces, este în drept să scutească de plata taxei de stat participantul care se încadrează în cazurile enumerate de art. 85 Cod de procedură civilă.

În speță, apelantul a depus cererea de apel fără a achita taxa de stat, ulterior achitând 2000 de lei și solicitând scutirea de la plata taxei de stat din considerentul că are 3 copii minori și din cauza imposibilității achitării acesteia ca consecință a stării financiare precare.

La caz, Colegiul atestă că instanța de apel, întru justificarea soluției de respingere a cererii privind scutirea de la plata taxei de stat, a invocat faptul că

apelantul, înaintând cererea de apel împotriva hotărârii instanței de fond, a solicitat scutirea de la plata taxei de stat, însă nu a anexat careva înscrisuri probatoare în acest sens. Or, pentru a fi scutit de la plata taxei de stat apelantul urma să prezinte instanței de judecată probe pertinente și concludente, în măsura în care să confirme că situația materială este precară și nu-i permite acumularea surselor financiare suficiente pentru achitarea taxei de stat.

În același timp, Colegiul menționează că, având la bază prevederile art. 85 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de judecată dispune exclusiv de dreptul de a scuti de la plata taxei de stat, iar uzarea de acest drept este la latitudinea instanței, fiind legată doar de motivele și probele invocate de solicitant în acest sens. În așa fel, faptul că instanța de apel nu a admis cerința apelantei de scutire a plății taxei de stat, nu poate fi apreciată ca încălcare a prevederilor legale, cu atât mai mult că această soluție conține la bază motive întemeiate.

Prin urmare, Colegiul conchide că instanța de apel corect a restituit cererea de apel a avocatului Andrei Crasnostan, în interesele lui Marin Vataman, dat fiind faptul că, apelantul-recurent nu s-a conformat dispozițiilor legale ce reglementează procedura de contestare cu apel.

În conformitate cu art. 110 Cod de procedură civilă, termenul de procedură este intervalul stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

În conformitate cu art. 113 alin. (1) Cod de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează o dată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța judecătorească (judecător).

În speță, Colegiul notează că, soluția instanței de apel cu privire la restituirea cererii de apel este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul articolului 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale. De altfel, instanța europeană a relatat în practica sa constantă că, dreptul la o instanță nu este absolut. Or, apelantul-recurent nu s-a conformat indicațiilor instanței de apel expuse prin încheierea din 27 martie 2019 și nu a prezentat dovada de achitare integrală a taxei de stat la depunerea apelului.

În cauza SRL Tudor-Comerț vs Moldova, Curtea Europeană a reiterat că articolul 6 §1 nu garantează dreptul la apel asupra unei hotărâri de primă instanță. Cu toate acestea, atunci când dreptul intern prevede un drept la apel, procedura respectivă va fi examinată ca o extensiune a procesului de judecată și, prin urmare, va constitui un drept garantat de articolul 6 din Convenție. La fel, Curtea a constatat că, în situația în care legislația procesuală permite declararea apelului împotriva hotărârilor instanțelor de fond, instanța de apel este în drept să limiteze dreptul la apel doar dacă constată că apelul respectiv nu corespunde legislației în vigoare.

În această privință, Curtea Europeană, în mai multe cauze de acest gen, nu exclude niciodată ipoteză că interesele unei bune administrări a justiției pot să justifice impunerea unei restricții de natură financiară în accesul unei persoane la o instanță (Tolstoy – Miloslavsky vs. Regatul Unit), dar această restricție se impune a fi una justificată, generată de situația celui ce recurge la calea de atac, dar și conformă normelor care guvernează accesul la justiție.

Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se respinge recursul declarat de către Marin Vataman, reprezentat de avocatul Andrei Crasnoștan.

Se menține încheierea din 08 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată a Nataliei Kivircik către Marin Vataman, intervenient accesoriu Octavian Rusu, cu privire la anularea contractului de vânzare-cumpărare și încasarea sumei.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
Judecătorul

AlaCobăneanu

Judecătorii

Dumitru Mardari

Svetlana Filincova